

แบบเก็บรวบรวมนวัตกรรมของอสม. ดีเด่นระดับชาติประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙

ชื่อนวัตกรรม : โต๊ะกลมองค์ความรู้

ชื่อเจ้าของผลงาน : นางพยุดา ตุ่มทอง

ประเภทนวัตกรรม : ☒ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (Product innovation)

☐ นวัตกรรมกระบวนการ (Process innovation)

☐ นวัตกรรมบริการ (Service innovation)

สาขาที่ประกวด : สาขาเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคไม่ติดต่อ

จังหวัด : ชุมพร

อสม.ดีเด่นระดับ ☐ เขต ☐ ภาค ☒ ชาติ

ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

สถานการณ์โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ปัญหาสุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในพื้นที่หมู่ที่ ๘ ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ๔ กลุ่มโรค ๔ การเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาและ ๕ ปัจจัยเสี่ยง ได้แก่ โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคเบาหวาน โรคมะเร็ง โรคทางเดินหายใจเรื้อรัง

ปัจจัยเสี่ยงทางพฤติกรรมร่วมที่สำคัญ ๕ ปัจจัย ดังนี้

๑. พฤติกรรมการบริโภคอาหารการบริโภคอาหารไม่ดี เช่น ดื่มเครื่องดื่มหวาน, ดื่มแอลกอฮอล์, กินอาหารฟาสต์ฟู้ด, และไม่กินผักผลไม้

๒. พฤติกรรมการออกกำลังกาย ขาดการออกกำลังกาย เนื่องจากไม่ชอบกีฬาและขาดเวลา

๓. แรงสนับสนุนทางสังคมสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย เช่น เพื่อนชวนดื่ม

๔. ภาวะจิตใจสภาพจิตใจ เช่น ซึมเศร้า ส่งผลต่อการเลือกอาหารและกิจกรรม

๕. การไม่ให้ความร่วมมือในการคัดกรองสุขภาพไม่ตรวจสุขภาพเนื่องจากไม่ตระหนักถึงความสำคัญและขาดความเชื่อมั่นในหน่วยงานสาธารณสุข

สถานการณ์โรคไม่ติดต่อเรื้อรังในพื้นที่ ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน อ้วนลงพุง มะเร็งและโรคหลอดเลือดสมอง ที่รับการรักษาที่รพ.สต.บ้านชุมทรัพย์ ผู้ที่อยู่ในกลุ่มป่วยโรคความดันโลหิตสูง ๑๔๐ ราย, โรคเบาหวาน ๗๑ ราย, โรคอ้วนลงพุง ๑๐๗ ราย, โรคมะเร็ง ๙ รายและโรคหลอดเลือดสมองซึ่งเป็นผู้ป่วยติดเตียงจำนวน ๓ ราย ในส่วนการรักษาโรคเบาหวานและโรคความดันโลหิตสูงผู้ป่วยอยู่ระหว่างการรักษา ณ โรงพยาบาลปะทิว และรพ.สต.บ้านชุมทรัพย์ ในจำนวนนี้เป็นผู้ป่วยความดันโลหิตสูงจำนวน ๓๕ ราย และเบาหวานจำนวน ๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๑๘ รับยาที่ รพ.สต.บ้านชุมทรัพย์

จากสถานการณ์โรคไม่ติดต่อเรื้อรังดังกล่าว ในการตรวจสุขภาพประจำปี โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านชุมทรัพย์ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้รณรงค์และจัดการคัดกรองทุกปีในปัญหาโรคเรื้อรังเจ้าหน้าที่และ อสม. ให้ความสำคัญ คุณ ตรงจุดนี้มาก ในส่วนของ อสม.ได้ทำ งานเชิงรุกในเรื่องการคัดกรองสุขภาพของคนในชุมชน ควบคู่การดูแลสุขภาพป้องกัน และการติดตามดูแลกลุ่มผู้ป่วยอยู่ตลอด โดยใช้กลไก อสม.ในการ

ขับเคลื่อนตั้งแต่ การคัดกรอง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ติดตามและส่งเสริมซึ่งในการทำ งานตามกลไก อสม.นั้นได้เกิดนวัตกรรมในการสนับสนุนการทำงาน ดังเช่น นวัตกรรม “โต๊ะกลมองค์ความรู้” ซึ่งได้เกิดขึ้นในส่วนของการคัดกรองสุขภาพ ผ่านกลไก สถานีสุขภาพหรือ HealthStation ในชุมชน ซึ่งได้จัดตั้งขึ้นที่ร้านขายยาเดี่ยวในชุมชน

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ ด้าน NCDs ให้กับผู้มารับบริการ สถานีสุขภาพ (Health Station) ในชุมชน
๒. เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการเข้าถึงองค์ความรู้ด้าน NCDs ตามลักษณะสถานที่ พฤติกรรม และบริบทของกลุ่มเป้าหมายในสถานีสุขภาพ (Health Station) ในชุมชน
๓. เพื่อการเข้าถึงข้อมูล ความรู้ ด้าน NCDs เชิงรุกของกลุ่มเป้าหมายผ่านโต๊ะรับประทานอาหารของร้านค้าในชุมชน
๔. เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ ด้านความสะอาด ของร้านค้าที่ ตั้งสถานีสุขภาพ (Health Station) ในชุมชน
๕. เพื่อสนับสนุนร้านค้าที่อำ นวย ส่งเสริมและเอื้อเพื่อสถานที่ ในการจัดกิจกรรมการดำเนินงานสถานีสุขภาพ (Health Station) ในชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ศึกษาข้อมูล สถานการณ์โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ปัญหาสุขภาพด้านโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในพื้นที่หมู่ที่ ๘ ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร
๒. ทำการคัดเลือก ร้านก๋วยเตี๋ยวสมไม้ เป็นจุดให้บริการสถานีสุขภาพชุมชน บ้านช่องมุด (Health Station)
๓. ขออนุญาตเจ้าของร้านในพื้นที่ โต๊ะรับประทานอาหาร ซึ่งมีจำนวน ๓ โต๊ะ เพื่อติดตั้งป้ายความรู้เพื่อให้ลูกค้าที่มารับประทานก๋วยเตี๋ยวช่วงนั่งรอก๋วยเตี๋ยว ได้อ่านความรู้ของ สถานีสุขภาพชุมชน (Health Station) โดยไม่ต้องรบกวนเวลาหรือต้องลุกขึ้นไปมาเพื่ออ่านความรู้
๔. ตกแต่งโต๊ะนั่งรับประทานก๋วยเตี๋ยวของร้านก๋วยเตี๋ยวสมไม้ ซึ่งได้รับอนุญาตจากนางรัชนิกร อินทร์พรหม และนายสมมิตร อินทร์พรหม สองสามีภรรยา ในพื้นที่ หมู่ที่ ๘ บ้านช่องมุด
๕. วัสดุตกแต่ง โต๊ะกลม องค์ความรู้ ทำจากวัสดุพลาสติกขนาดหนา ๕ มิลลิเมตร พื้นผิวด้านหนึ่งติดด้วยสติ๊กเกอร์ซึ่งมีการทำข้อมูลความรู้ด้วยสติ๊กเกอร์ แล้วนำมาติดบนพื้นผิววัสดุพลาสติกวงกลม ๑.๐๔ เมตร x ๑.๐๔ เมตร ซึ่งเท่ากับขนาดแบบทรงกลมขนาดเท่าโต๊ะนั่งรับประทานก๋วยเตี๋ยว และพื้นผิวติดฟิล์มกันรอย
๖. การติดตั้ง โดยการนำแผ่นพลาสติกความรู้ที่สำเร็จติดตั้งบนโต๊ะนั่งรับประทานก๋วยเตี๋ยว จำนวน ๓ ชุด ที่ร้านก๋วยเตี๋ยวสมไม้ หมู่ที่ ๘ ตำบลชุมโค อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร โดย อสม.พุดา ตุ่มทอง และนายสมมิตร อินทร์พรหม ร่วมกันติดตั้ง
๗. งบประมาณ “โต๊ะกลม องค์ความรู้” การดำเนินการนั้นได้งบประมาณจากอาสาสมัครสาธารณสุขเครือข่าย รพ.สต.บ้านชุมทรัพย์ รวมเงินกันช่วยตามกำลังศรัทธาและขากการสทบของเจ้าร้านโดยเป็นในส่วน ของค่าตกแต่งสถานที่เท่านั้น ไม่รวมอุปกรณ์เครื่องมือวัด และในส่วนของผลงานเด่น/นวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งสถานีสุขภาพชุมชน (Health Station) ร้านก๋วยเตี๋ยวสมไม้

“โตะกลม องค์ความรู้”มีรายละเอียดค่าใช้จ่ายดังนี้

งบประมาณ “โตะกลม องค์ความรู้”					
ลำดับ	รายการ	ราคา/หน่วย	จำนวน	ราคา (บาท)	หมายเหตุ
๑	โตะผ้าหิวนอน ทำด้วยคอนกรีต ขนาดโตะ ๑ เมตร เก้าอี้ ๔ ตัว	๒,๔๐๐	๓ ชุด	๗,๒๐๐	ฟรีใช้ของเจ้าของร้านก๋วยเตี๋ยว ที่มีอยู่เดิม
๒	แผ่นป้ายสติกเกอร์ติดพลาสติดติดฟิมล์กันรอย ๑ ด้าน ทรงกลม ขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๐๔ เมตร	๑,๖๕๐	๓ แผ่น	๔,๙๕๐	
๓	กาบสองหน้าอย่างหนา ขนาด ๑ นิ้ว		๑ ม้วน	๑๓๕	
๔	ค่าติดตั้ง (ร้านป้ายจะติดตั้งให้)	๕๐	๓ ชุด	๑๕๐	ฟรีอสม.และเจ้าของร้าน ก๋วยเตี๋ยวติดตั้งเอง
	รวมราคาทั้งหมด			๑๒,๔๓๕ บาท	
	ราคาเฉลี่ยต่อหน่วย			๔,๑๔๕ บาท	
	รวมราคาที่จ่ายจริง			๕,๐๘๕ บาท	
	ราคาเฉลี่ยต่อหน่วยที่จ่ายจริง (ต้นทุน)			๑,๖๙๕ บาท	

จากตาราง ต้นทุนในการจัดทำ “โตะกลม องค์ความรู้” มีค่าใช้จ่ายจริง ๕,๐๘๕ บาท และเฉลี่ยต่อหน่วย ๑,๖๙๕ บาท ซึ่งการจัดทำ นั้นทางทีมงานได้ใช้ประโยชน์จากของที่มีอยู่แล้วเพื่อลดต้นทุนและสามารถทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้โดยมีต้นทุนที่ต่ำซึ่งต้องดัดแปลงเสริมแต่งของที่มีอยู่แล้วให้ใช้ประโยชน์ให้ดียิ่งขึ้นหรือได้ประโยชน์หลายทางดังเช่น “โตะกลม องค์ความรู้” หากสร้างใหม่ทั้งหมดจะมีต้นทุนต่อหน่วยถึง ๔,๑๔๕ บาท แต่เมื่อมีการใช้ของเก่า สามารถลดราคาต้นทุนลงได้ ๒,๔๕๐ บาทคิดเป็นร้อยละ ๕๙.๑๐ ต่อหน่วย

ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

การใช้บริการ “โตะกลม องค์ความรู้”

ผู้ให้บริการ “โตะกลม องค์ความรู้” ผู้เป็นลูกค้าที่มาใช้บริการร้านก๋วยเตี๋ยวสมไม้ ซึ่งผู้ให้บริการ สถานีสุขภาพชุมชน (Health Station) และแขกที่มาติดต่อกับทางเจ้าของร้านเป็นการส่วนตัว จุดโตะกลมองค์ความรู้ ก็เป็นโตะรับแขกของเจ้าของร้าน ซึ่งผู้ที่ได้นั่งนี้ก็คือนักที่ได้อบรมกับโตะกลม องค์ความรู้ ซึ่งเป็น ผลงานเด่น/นวัตกรรมที่เกิดขึ้นจากการจัดตั้งสถานีสุขภาพชุมชน (Health Station) ร้านก๋วยเตี๋ยวสมไม้

จำนวนผู้ให้บริการ“โตะกลม องค์ความรู้” ตามตาราง แสดงจำนวนผู้ให้บริการโตะกลม องค์ความรู้

ผู้ใช้บริการ“โตะกลม องค์ความรู้”	
เดือน	จำนวนผู้ใช้บริการ (คน)
เม.ย. ๒๕๖๘	๒๔๘
พ.ค. ๒๕๖๘	๓๐๔
มิ.ย. ๒๕๖๘	๓๔๔
ก.ค. ๒๕๖๘	๒๙๗
ส.ค. ๒๕๖๘	๒๖๓
ก.ย. ๒๕๖๘	๓๕๑
ต.ค. ๒๕๖๘	๓๔๙
พ.ย. ๒๕๖๘	๓๒๙
รวม	๒,๕๖๘

จากแผนภูมิแสดงจำนวนผู้ใช้บริการ “โตะกลม องค์ความรู้” ตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๖๘ ถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๘ มีจำนวนมากที่สุดเดือนกันยายน ๒๕๖๘ เป็นจำนวน ๓๕๑ คน ซึ่งจำนวนผู้ใช้บริการเป็นส่วนหนึ่งของจำนวนประชากรทั้งหมดในเขตรับผิดชอบของรพ.สต.บ้านชุมทรัพย์ ณ สถานีสุขภาพชุมชน (Health Station) ร้านก๋วยเตี๋ยวสมไม้นอกจากมินิวัดกรรม “โตะกลม องค์ความรู้” จุดนี้ยังมีบริการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง วัดรอบเอว วัดความดันโลหิตและเจาะระดับน้ำตาลในเลือด

ปัจจัยความสำเร็จ

๑. การมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่าย ที่ทำงาน ประสานงาน และบูรณาการทำงานร่วมกัน
๒. นวัตกรรมเข้าถึงง่าย ใช้งานได้ง่าย ไม่มีมีความสับสน และเข้าถึงเป้าหมายแบบเชิงบังคับ
๓. นวัตกรรมต้นทุนต่ำ ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้ว
๔. การทำงานเชิงรุกของ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีประสิทธิภาพ
๕. ความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อหน่วยงาน องค์การภาคีเครือข่ายของสาธารณสุขในพื้นที่

โอกาสในการพัฒนา

๑. การขยายนวัตกรรมไปสู่พื้นที่ใกล้เคียง บ้านบางจาก หมู่ ๕ ,บ้านชุมทรัพย์หมู่ที่ ๑๒ตำบลชุมโค ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ในฐานะบริการ สถานีสุขภาพ (Health Station) ที่มีบริบทหรือมีลักษณะใกล้เคียงของชุมชนอื่นๆได้ง่ายและสะดวก
๒. ขยายเป็นสถานที่แหล่งศึกษาดูงานทุกระดับได้ตามศักยภาพของชุมชนและภาคีเครือข่าย อสม.
๓. ขยายความร่วมมือสู่สถานศึกษา โรงเรียนสหกรณ์ประชานุกูล สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชุมพร ในพื้นที่ หมู่ที่ ๘ ตำบลชุมโค

ภาคผนวก

